

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๘/๒๕๕๖

วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนา

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนา ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายทะเบียน พรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมพัฒนา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยที่พระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อย แปรสัปดาห์นับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการ ให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชี รายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสัปดาห์ในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ อันเป็นวันหยุดราชการ พรรค สังคมพัฒนาได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันทำการ วันแรกภายหลังครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสัปดาห์ ดังนี้

๑. การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

๑.๑ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา ได้แก่

(๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลไพร่บึง อำเภอไพร่บึง จังหวัด

ศรีสะเกษ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

LIRT

(๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๓๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑/๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

(๔) ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลน้ำรอบ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๑.๒ การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคสังคมพัฒนา (แบบ ท.พ. ๔) จำนวน ๕,๒๘๒ คน

๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดลำปาง จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนามีภูมิลำเนาอยู่ ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า ในการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค โดยมีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองหรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้แจ้งว่า

๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๑ ว่า ได้สอบถามผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค รวม ๒๓ คน ซึ่งให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคสังคมพัฒนาจริง แต่ยังไม่เคยมีการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนาแต่อย่างใด ต่อมานางสาวไพรวลัย ศิลาวรรณ ผู้ประสานงานการจัดตั้งสาขาพรรค และนายภูดั้น ศิลาวรรณ ผู้ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานสาขาพรรค ได้มาให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษว่า ได้มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ จริง แต่ที่ได้ให้ถ้อยคำก่อนหน้านี้ว่าไม่มีการประชุม เนื่องจากเข้าใจผิดในข้อเท็จจริง

๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนนทบุรีได้รายงานว่าเนื่องจากเกิดอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนา ลำดับที่ ๓ ได้ทันตามกำหนดเวลา โดยจะเร่งรัดตรวจสอบและรายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยด่วน

๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยม ลำดับที่ ๒ และ ๔ ว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมตามรายงานการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุม ได้ลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมด้วยตนเองจริง

๓. เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยม ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ เนื่องจาก

๓.๑ ข้อบังคับพรรคสังคมนิยม ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๘ กำหนดว่า แผนและกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใด ให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ จัดตั้งตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้นๆ ตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดจัดตั้งสาขาพรรคได้ ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน แต่ข้อเท็จจริงจากเอกสารหลักฐานปรากฏว่า พรรคสังคมนิยมได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมนิยม ลำดับที่ ๑ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ลำดับที่ ๒ จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ลำดับที่ ๓ จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ และลำดับที่ ๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ กรณีจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมนิยม

๓.๒ ข้อบังคับพรรคสังคมนิยม ข้อ ๕๕ กำหนดว่า ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรค คณะหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคจากสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎร และมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในสาขาพรรคนั้น จำนวน ๗ คน แต่ข้อเท็จจริงสาขาพรรคสังคมนิยมทั้งสี่สาขามีผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรค สาขาละ ๕ คน ซึ่งเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมนิยม

๓.๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยม ลำดับที่ ๑ ปรากฏว่า ผู้ให้ถ้อยคำซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค รวมจำนวน ๒๓ คน ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เคยมีการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมนิยมแต่อย่างใด

นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยม พรรคสังคมนิยมยังไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ พรรคสังคมนิยมได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้มีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมนิยมตามข้อบังคับพรรคสังคมนิยม พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๐ (๘) และข้อ ๑๐๗ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพิ่มเติม ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกเหตุหนึ่งด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้อง และคำร้องเพิ่มเติมไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้อง และสำเนาคำร้องเพิ่มเติมให้พรรคสังคมนิยม เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่พรรคสังคมนิยมได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงมีเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมเนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๕) ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕

มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคสังคมพัฒนาได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ การที่พรรคสังคมพัฒนาได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา ได้แก่ สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับที่ ๒ จังหวัดลำปาง ลำดับที่ ๓ จังหวัดนนทบุรี และลำดับที่ ๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมพัฒนาทั้ง ๔ สาขา เนื่องจากพรรคสังคมพัฒนาได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับที่ ๒ จังหวัดลำปาง ลำดับที่ ๓ จังหวัดนนทบุรี และลำดับที่ ๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่ กรณีจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๘ โดยมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคสังคมพัฒนาทราบ และพรรคสังคมพัฒนามิได้โต้แย้งข้อกล่าวหาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด จึงฟังได้ว่า พรรคสังคมพัฒนาไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนาได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

สำหรับคำร้องเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยอ้างว่า คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมพัฒนาไม่มติให้ยุบเลิกพรรคสังคมพัฒนาตามข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๐ ซึ่งกำหนดว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ ... (๘) อนุมัติ ยุบเลิกพรรค และยุบเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคและองค์การ

เสริมสร้างพรรค ...” และข้อ ๑๐๗ ซึ่งกำหนดว่า “ให้หัวหน้าพรรคมีอำนาจเรียกคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีอยู่ในปัจจุบันมาประชุมเพื่อลงมติ การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของกรรมการบริหารพรรคที่มาประชุม ในกรณีที่เสียงเท่ากันให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด เมื่อได้ผลการลงมติเป็นอย่างไรแล้ว ให้หัวหน้าพรรคบันทึกผลการลงมตินั้นส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการตามขั้นตอนการยุบพรรคต่อไป” นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อนี้เป็นอีกกรณีหนึ่งที่มีเหตุให้ยุบพรรคสังคมนำได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคสังคมนำ

นายกระมล ทองธรรมชาติ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายพันธ์ จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุธี สุทธิสมบุรณ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ